

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.21.072/2012/5.

A Fővárosi Ítéltábla Szíjártó Ügyvédi Iroda által képviselt **I.rendű felperes neve (I. rendű felperes címe)** I. rendű és **II.rendű felperes neve (II. rendű felperes címe)** II. rendű felperesnek - jogtanácsos által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen **engedményezési szerződésből származó követelés** iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. március 5. napján kelt 6.P.21.265/2011/8. számú ítélete ellen a felperesek 2012. április 25. napján 9. sorszámon előterjesztett és 2012. május 24. napján 11. sorszámon megindokolt fellebbezése folytán meghozta a következő

Ítéletet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. rendű felpereseket, hogy 15 (tizenöt) napon belül személyenként fizessenek meg az alperesnek 100.000-100.000 (százezer)-(százezer) forint jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A felperesek 2011. március 7. napján előterjesztett keresetükben kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest 31.095.000 Ft, ennek 2010. július 10. napjától számított Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti kamata megfizetésére. Követelésüket az alperes és a **engedményező** (továbbiakban: engedményező) között 2008. augusztus 29. napján, illetve az utóbbi és a felperesek között 2010. július 15. napján létrejött engedményezési szerződésekre és ezeken keresztül az alperest a Ptk. 330. § (1) bekezdése szerint terhelő kezesi felelősségre alapították. Keresetükben hivatkoztak még a Ptk. 272. § (1), 274. § (1), 329. § (1) bekezdéseire. Az alperes védekezése ismeretében előadták, hogy az engedményezőnek semmilyen lehetősége nem volt a rá is engedményezett követelés érvényesítésére. Az alperesnek 2008. augusztus 29. napján tudomása volt arról, hogy a **kötelezett** (továbbiakban: kötelezett) fizetéseképtelen, ezért már vele szemben felszámolási eljárást kezdeményeztek, csak erről a felperes (helyesen: az engedményező) akkori képviselőjét nem tájékoztatták, emiatt az alperes rosszhiszeműen járt el. A zálogjog

alapján sem tudott semmit érvényesíteni a követelésből, mert az alperes hitelt érdemlő módon nem igazolta, hogy mely zálogjoggal érintett ingóságok vannak a kötelezett tulajdonában. A felszámolási eljárásban a felperes (helyesen: az engedményező) a követelését bejelentette, a behajthatatlansági nyilatkozatot azért kérte ki, mert a felszámolóbiztos közlése szerint igen csekély az esélye a megtérülésnek. Ezért érthetetlen az alperesnek a 2010. július 15-i engedményezési szerződés színleltségével kapcsolatos nyilatkozata. Előadták még, hogy az alperes az engedményezési szerződés 6. pontjában foglalt kötelezettségének nem tett eleget, a követelés érvényesítéséhez szükséges dokumentumokat - iratjegyzék kíséretében - nem bocsátotta az engedményező rendelkezésére, és ez akadályozta a követelés érvényesítésében. Az engedményezési szerződésben az alperes még arra sem vett fáradságot, hogy azt rögzítse, bizonytalan követelést ruház át. Az engedményezéskor kifejezetten az a szándék vezette a felpereseket, hogy az engedményezőt tovább működtetik, az alperesi bérleményt tovább üzemeltetik, a kft-t megtisztítják a felesleges kötelezettségektől és jogosultságoktól, rosszhiszeműség tehát őket nem terheli. Vitatták, az alperesi képviselőt szabályos voltát (a jogtanácsosi tevékenységről szóló 1983. évi 3. számú törvényerejű rendelet (Jtvr) 2. § (1), 7. § (1) bekezdés, Pp. 67. § (1) bekezdés i) pont).

Az alperes a kereset elutasítást kérte. Elsődlegesen jelezte, hogy az I. rendű felperes az engedményező tulajdonosa, míg a II. rendű felperes vezető tisztségviselője. Az engedményező az alperes tulajdonát képező ingatlant bérelt 2008. augusztus 29. napjától, mely szerződést az alperes azért mondta fel 2009. október 31. napjával, mert a bérlő a fizetési kötelezettségét nem teljesítette. A felmondás jogszerűségét a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Választottbíróság 2011. január 7. napján meghozott VB/10.077 számú ítéletével kimondta. Ugyancsak választottbíróság előtt folyik az elmaradt bérleti díj megfizetése és az ingatlan kiürítése iránti eljárás. Állította, hogy az engedményező tisztában van azzal, hogy az alperes a bérleti díj címén fennálló követelése erejéig beszámítással élne (Ptk. 296. § (1) bekezdés), ezért az alperessel szemben nem tudna eredményesen fellépni, emiatt engedményezte a követelést a felperesekre. De hivatkozott arra is, hogy az engedményező saját hibájából nem tudta a követelését a kötelezettel szemben érvényesíteni, ami azzal jár, hogy az alperes a kezesi felelősség alól szabadulna (Ptk. 276. § (2) bekezdés). Nem tett meg ugyanis mindent annak érdekében, hogy az eredeti kötelezettől a követelést behajtsa. A 2010. július 15. napján létrejött engedményezési szerződést színleltnek minősítette, célja a beszámítás lehetőségének elkerülése, miáltal a Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében semmis. Az engedményezés a felperesekre ingyenesen történt, ezzel pedig az engedményező kizárta saját kezesi helytállási kötelezettségét. Ez a magatartás is jóerkölcsbe ütközik. Az engedményező egy behajthatatlan követelést engedményezett a felperesekre, amire tekintettel az engedményezés lehetetlen szolgáltatásra irányult (Ptk. 227. § (2) bekezdés), és ezen okból is semmis a szerződés. Utalt arra is, hogy a felperesek az engedményezéssel a kötelezettel szembeni követelést szerezték meg, és a sortartó kezesség folytán a kezesről akkor követelhetnek kielégítést, ha a követelést a kötelezettől nem tudták behajtani. Előadta még, hogy az engedményező kényszer végelszámolását a Fővárosi

Bíróság 2011. április 19. napján Cgt. 01-11-009925/2. számon elrendelte. A 2010. július 15-i szerződés megkötésekor a felperesek a Ptk. 4. § (1) bekezdésében írt jóhiszeműség követelményét is megsértették, abban bíztak, hogy az engedményezéssel jogosulatlan vagyoni előnyt szereznek. A felperesek és az alperes között nem áll fenn olyan jogviszony, ami alapján vele szemben igényt érvényesíthetnének.

A Fővárosi Törvényszék 2012. március 5. napján meghozott 6.P.21.265/2011/8. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek személyenként 566.425 Ft perköltséget.

Ítéletének indokolásában ismertette a Ptk. 328. § (1) és 330. § (1) bekezdéseit. A rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, a felperesek nem az alperessel, hanem az engedményezővel kötöttek szerződést, így az alperesi céggel nem állnak szerződéses jogviszonyban. Az engedményezési szerződés alapján a felperesekkel szemben tehát nem az alperes, hanem a velük szerződő fél tartozik helytállni kezesként, azonban csak az engedményezés fejében kapott ellenérték (azaz nulla forint) erejéig. Ezen alapult, hogy az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította.

Foglalkozott a felpereseknek azzal az érvelésével, miszerint az alperesi képviselő a perben nem jogszabályszerű. Felhívta a Pp. 67. § (1) bekezdés i) pontját, a Jtvr. 2. § (1) bekezdés a) pontját és (2) bekezdését. Az alperes gazdasági társaság, ezért képviselőjének ellátására e jogszabályi rendelkezések alapján az eljáró jogtanácsos jogosultságát megállapította. A csatolt jogtanácsosi igazolvány és a képviselő előadása alapján rámutatott, hogy ő munkaviszonyban ugyan egy másik kft-nél áll, de a kft. érdekkörébe tartozó társaságok, így az alperesi cég képviselőjét megbízási szerződés alapján látja el. A Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében a felpereseket - pervesztésükre tekintettel - kötelezte a perköltség viselésére, ami az eljárási illetékből és az alperes jogi képviselőjének munkadíjából állt.

A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérték.

Elsődlegesen az alperes perbeli képviselője szabályszerű voltával foglalkoztak. Ismét a Pp. 67. § (1) bekezdés i) pontjára, a Jtvr-re hivatkoztak, továbbá annak általuk elavultnak minősített végrehajtási rendeletére (7/1983. (VII. 25.) IM rendelet), és ezek összevetésével arra következtetésre jutottak, hogy e jogszabályok szerint jogtanácsos megbízás keretében más gazdálkodó szervezet képviselőjét nem láthatja el. Ezt az álláspontot támasztja alá a KIM Magánjogi és Igazságügyi Kodifikációs Főosztályának tájékoztatása. E szerint jogtanácsos megbízás keretében nem láthatja el más gazdálkodó szervezet jogi képviselőjét, és a kétségek eloszlására szolgál a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2003. évi XV. törvény 17. § (1) bekezdéséhez fűzött indokolás. Az alperes képviselője tehát nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, az alperest álképviselő képviselte, képviseli, az általa tett perbeli nyilatkozatokat nem lehet érvényesnek tekinteni, azok az alperest nem jogosítják. Erre tekintettel helye lenne a Pp. 252. § (2) bekezdésének alkalmazásának, vagyis az elsőfokú

ítéletet hatályon kívül lehetne helyezni, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára lehetne utasítani.

Az elsőfokú bíróság jogi álláspontját érdemben sem tartották helytállónak. Az alperes és az engedményező között 2008. augusztus 29-én bérleti és engedményezési szerződés is létrejött. Az alperes akkori szervezeti képviselői a bérleti szerződés aláírását az engedményezési szerződés megkötéséhez kötötték. Az alperes olyan bérleti díjtartozást és egyéb jogcímeken fennálló 45.398.470 Ft összegű követelést engedményezett az engedményezőre, ami az előző bérlővel szembeni követelése volt. Az engedményezés 31.095.000 Ft ellenében történt. Az engedményezés során az alperes akkori szervezeti képviselői rosszhiszeműen és annak tudatában jártak el, hogy a kötelezett ellen felszámolási eljárást kezdeményeztek, amit a bíróság időközben el is rendelt. Az engedményezőnél tulajdonos- és ügyvezetőváltás volt, és az új ügyvezető az iratok áttanulmányozása után észlelte, hogy az engedményezési szerződés szerint 45.398.470 Ft-ot követelhet a kötelezettől. A hitelezői igényt bejelentette, de mert a megtérülés esélye nulla volt, e körülményre tekintettel engedményezte tovább az alperes által rá engedményezett követelést a felperesekre ingyenesen. Ilyen esetben az eredeti kötelezettnek nem az eredeti jogosult, hanem az engedményezési láncolat végén álló új jogosult részére kell a fizetést teljesítenie. A kötelelem alanyi oldalán, jogosulti oldalon többszöri alanyváltozás következett be, ami a kötelezett jogi helyzetén érdemben nem változtat, hiszen fizetési kötelezettségét teljesítenie kell. Az alperes az engedményezővel szemben a visszteher engedményezési szerződésből eredően a visszteher erejéig kezesként felel a kötelezett szolgáltatásáért, tartozásáért. Az engedményezés folytán a Ptk. 329. § (1) bekezdése értelmében a felperesekre átszálltak a követelést biztosító kezességből eredő jogok is. Az alperesnek tehát fizetési kötelezettsége van a visszteher erejéig, amely fizetési kötelezettség tulajdonképpen csak visszafizetési kötelezettség, hiszen olyan követelést ruházott át, amiről tudta, és utóbb be is bizonyosodott, hogy behajthatatlan. A követelés ellenértékét az engedményező kifizette, ez a kifizetés az eredeti követelés behajthatatlannak bizonyulásakor egy kezési felelősséget keletkeztetett, amelynek alapján az eredeti kötelezett helyett az alperesnek kell teljesítenie. Az alperes arra hivatkozott védekezésében, hogy neki mint bérbeadónak időközben az engedményezővel szemben bérleti díj és üzemeltetési költség címén követelése keletkezett, és az engedményezés kizárólag azt a célt szolgálta, hogy az őt kezesként terhelő fizetési kötelezettségbe ezt ne lehessen beszámítani. A felperesek állították, hogy az engedményezéskor ugyan az alperesnek állt fenn követelése az engedményezővel mint bérlővel szemben, ez azonban vitatott volt, az engedményező szervezeti képviselője a benyújtott számlákat - hibás teljesítésre hivatkozva - megkifogásolta. Az alperes a hibákat, hiányosságokat elismerte, ígéretet tett azok kijavítására, azonban ezt nem teljesítette, ehelyett különféle birtokháborító cselekményekkel akarta az engedményező működését ellehetetleníteni. A felperesek nem akarták az alperes felé fennálló - egyébként vitatott - tartozás fedezetét elvonni, a fedezetet az alperes rendelkezésére tartották, azonban az alperesnek felrőhatóan bűncselekmény elkövetése útján az engedményező tulajdonából, birtokából kikerült. Az engedményezés fedezetelvonó jellegének vizsgálata során nagy súllyal kell, hogy

latba essen ez a körülmény, mint ahogy az is, hogy a felperesek az engedményezési szerződés megkötésekor még nem tudtak arról a jogi lehetőségről, amit az alperes kezési felelőssége teremtett meg. Annak sincs jelentősége, hogy az engedményezés az engedményező tulajdonosára és ügyvezetőjére történt, ez éppen a jóhiszeműségüket támasztja alá.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A képviseleti jogosultsággal kapcsolatban megismételte az elsőfokú eljárásban már kifejtett érveit. A per érdemét illetően előadta, hogy a bérlemény korábbi bérelője nagy összegű tartozást halmozott fel, és az alperesnek valóban az volt az üzleti érdeke, hogy a bérleti jogviszony folytatásakor a tartozások kiegyenlítése megtörténjen. Ezt az engedményező vállalta, bár nem a teljes összeg erejéig. Visszautasította, hogy az engedményezési szerződés során rosszhiszeműen járt volna el. Az engedményezési szerződés aláírásakor még nem volt tudomása a felszámolási eljárásról. Az engedményező az engedményezést követően semmit sem tett a követelés behajtása érdekében, annak ellenére, hogy az elsőfokú eljárásban csatolt leltárban felsorolt eszközöket az engedményezési szerződés aláírásával, a bérlemény birtokba vételével együtt átvette. A felpereseknek ebben a perben azt kellett igazolni, hogy mit tettek a követelésük érvényesítése végett. Rosszhiszemű engedményezés alperes szerint éppen a felperesek és az engedményező között történt, hiszen az engedményezési szerződést a felszámolás elrendelését követően és annak tudatában kötötték meg, hogy a követelés behajthatatlan. Az alperessel szemben követelés érvényesítésére kizárólag az engedményező lenne jogosult, azonban ebben az esetben sem lenne lehetősége az alperestől követelni összeget, hiszen a követelés behajtása során nem az adott helyzetben általában elvárható módon járt el. A Ptk. 276. § (2) bekezdése értelmében az alperes mint kezes felszabadul, hiszen a követelés a jogosult hibájából vált behajthatatlanná. Az engedményezéssel a felperesek a kötelezettel szembeni követelést szerezték meg, és a sortartó kezesség esetén a jogosult akkor követelhet a kezestől kielégítést, ha a követelést nem tudta behajtani, de az eredeti kötelezettől a felperesek a követelést meg sem próbálták érvényesíteni. Az engedményező és annak tulajdonosai tisztában voltak azzal, hogy amennyiben egyáltalán jogosultak lennének az alperessel szemben követelést érvényesíteni, akkor is az engedményezés kapcsán beszámítási kifogással élhetne a választottbíróság ítélete alapján. A felperesek hivatkoztak arra, hogy az engedményező vitatta az alperesi számlákat hibás teljesítésre alapozva, azonban emiatt a bérleti díj megfizetése iránt indított perben nem terjesztett elő viszonykeresetet, külön perben sem érvényesített hibás teljesítésre alapozott követelést. Az engedményezési szerződés alapján a kötelezett nemfizetése esetén a felperesekkel szemben nem az alperes, hanem a velük szerződő engedményező felel kezesként, de csak az engedményezésért kapott ellenérték erejéig. Visszautasította azt a megközelítést, hogy az engedményező működését ellehetetlenítette volna. E kft. a bérleti szerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesítette, és ez megalapozta az alperes által közölt rendkívüli felmondást, aminek jogszerűségét két választottbírósági ítélet is megállapította. Visszautasította

azt az állítást is, hogy a visszatartott bérleti díj bűncselekmény útján került volna ki az engedményező birtokából.

A felperes észrevételében az alperes perbeli képviselőjének szabálytalanságával kapcsolatos álláspontját ismételte meg, továbbá az elsőfokú eljárásban nem közölt tényelődásokat tett, az engedményező korábbi ügyvezetőjétől származó nyilatkozatot csatolt.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése (Pp. 228. § (4) bekezdés).

A felperések fellebbezése a következők szerint nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak indokaival egyetért, azokat megismételni nem kívánja. Az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésére és 254. § (3) bekezdés második mondatára figyelemmel indokai alapján hagyta helyben.

A fellebbezésben írtakra tekintettel az alperések képviselőjének szabályosságát illetően a másodfokú bíróság a következőkre mutat rá. A Pp. 69. § (5) bekezdése szerint a gazdálkodó szervezet jogtanácsosa (jogi előadója) meghatalmazásának igazolásáról külön jogszabály eltérően rendelkezhet. A Jtvr. 1. § (5) bekezdése szerint a jogtanácsos jogi tevékenység ellátására magánszemélytől nem fogadhat el megbízást. A Jtvr. végrehajtására kiadott 7/1983. (VIII. 25.) IM rendelet 12. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy ha a szervezetet olyan személy képviseli, aki a szervezettel nem áll munkaviszonyban (tagsági viszonyban), a képviselői jogosultságot a szervezet vezetője által kiállított meghatalmazással is igazolni kell. Az alperesi képviselő rendelkezik az alperestől származó meghatalmazással, és a képviselői jogosultságát a jogtanácsosi igazolványa is tartalmazza. Mindaddig, amíg az alperes képviselője megfelel a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek, az eljáró jogtanácsos képviselői jogosultsága nem vitatható.

A kereset érdemét illetően a másodfokú bíróság is annak tulajdonít jelentőséget, hogy a felperések a velük szerződő engedményezővel állnak engedményezési jogviszonyban, és nem az alperessel. Az engedményezőt jogszabály alapján terhelő kezesi felelősség szintén csak az engedményező és a felperések viszonylatában lenne értelmezhető, de az is csak akkor, ha a felperések nem ingyenesen szerezték volna meg a követelést (Ptk. 330. § (1) bekezdés). A velük szerződő engedményező társaságnak az alperessel kötött engedményezési szerződésére és az annak alapján teljesített ellenértékre a felperések nem alapíthatnak igényt.

A felperések 2012. december 4. napján előterjesztett iratában szereplő tényelődások (2-3. oldal), és a csatolt mellékletek figyelembevételét a Pp. 235. § (1) bekezdése kizárja.

A fellebbezési eljárásban peresztes felperesek a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes képviselőjével járó jogtanácsosi munkadíjat megtéríteni (Pp. 75. § (2) bekezdés), melyet a másodfokú bíróság a kifejtett tevékenységgel arányosan határozott meg.

Budapest, 2012. december 6.

Dr. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna s.k.
előadó bíró

Dr. Bleier Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: